

Novi list izhaja vsako soboto ob 4. popoldnu z prilogo *Mali Novičar*. Za naročnike v deželah salba. monarhije naročnina stane: za celo leto 8 kron za pol leta 4 krona, za črti leta 2 kroni. Naročniki zunaj države plačajo 9 kron na leto. — Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah po 5 novč. (10 stotink). — Kdor se dobi pravočasno sta naj za reklamira po pošti z nefrankovanim odprtim pismom.

Telefon števec 677.

# NOVI LIST

Oglasi se vrščujejo po pogodbi; za poslana, osmrtice in druge privatne sestavke je plačati 10 stotink za peti vrsto. — Naročnina in oglasi naj se pošiljajo upravništvu lista. — Plačilo naročnine in oglasov je izvršiti franko v Trstu. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu, katero pa ni dolžno jih vrniti, četudi nepriobčen. — Nefrankovana pisma se ne sprejemajo. — Naročnina in oglase je plačati v naprej.

Telefon števec 677.

## Carjevo potovanje in balkanska politika.

„Balkanska politika“ je na indeksu razprav v diplomatičnih in vladarskih krogih. Javno časopisje se poča skoro izključno z „balkanskim vprašanjem“. Zlasti po obisku ruskega carja na Dunaju se zvažno razpravlja pereče balkansko vprašanje. Na tem sestanku se je se strožje določila smer, po kateri se ima urediti razmerje na Balkanu.

Od politično merodajne strani se zatrjuje da je ta sestank že rodil svoje sadove. Zadnji ruski komunikelj in avstro-ogerska nota, poslana v Sredec sta določila smoter, po katerem se bode gibala dunajska balkanska politika, kadar se obrača v prvi vrsti proti hujskačem na Balkanu, zlasti proti Bolgariji. Ta migljaj da so v Sredecu dobro razumeli in takoj poprijeli inicijativno za sporazumljenje s Turčijo. Vseled tega bi se bila Turčija izjavila pripravljeno, da zopet otvori šole in cerkve za bolgarsko prebivalstvo v Macedoniji, da prizaneso bolgarskim beguncem, razdejavane neselbine zopet zgradi, njete begunce spusti na svobodo ter da sploh ustavi krvavo počenje turškega vojaštva. Bolgarsko-turška komisija pa nadzoruj vse te naredbe in naprave. V Sredecu pa sestave te komisije niso odobrili, ker je Turčija vanjo odobrila zastopnike vseh v Macedoniji živečih narodnostij. Vendar se tudi ta zadeva še poravna in Bolgarija se je od svoje strani zavezala, da poskrbi za dušenje ustanka v Macedoniji. Ta poravnava ima baje namen, da se sploh izključi vmešavanje dunajske politike v macedonsko vprašanje. Seveda tako samostojno nastopanje Bolgarije ne bode zadrževalo korakov imenovanih dveh vevlastih. V bolgarsko-turškem „sporazumu“ stoji pač določba, da se ustavi ustaja v Macedoniji, a poročila za to ni nikjer. Obe stranki si jednostavno ne zaupati in kjer vlada nezaupeost, ondi ima široko polje — intriga tretjega faktorja. Brez ozira na to, pa se da z gotovostjo trditi, da pomirjenje macedonskega ustanka ni v absolutni moči bolgarske vlade, ker macedonski odbor prezira odredbe bolgarske vlade. Dočim se mora — hočeš nočeš — Bolgarija pokoriti politiki vevlasti, pa je macedonskim ustašem jedin smoter rešitve macedonske raje iz pod turškega krvavega robstva. Sicer vlada razmerno mir na Balkanu, izvzemši nekaterih spopadov in pripravljanja „za vse slučaje“ tako od bolgarske kakor iz turške strani, ali ta mr je tudi lahko — predhodje velikih konfliktov, kajti ni

izključeno, da se ustaši pripravljajo na odločilen korak, ki naj bi Turka za vselej pahnil iz Macedonije. Sadržov je izbruh splošnega ustanka napovedal za mesec november in njegove napovedbe so se še vsikdar vresničile. Zaradi tega pa so tem nujnejše odredbe vevlasti, ako se hoče macedonsko rajo rešiti brez nadaljnjega prelihanja krvi. To pa bode tem težavnejše, ker Sarafov vevlastim jednostavno ne zaupa več. Mož ne more odpustiti ne Avstriji in ne Rusiji, da sti sploh dopustiti tolike klanja slovanskega prebivalstva in opustošenja njegovega imetka. Ako bi bile vevlasti kos svoji nalogi lahko bi se bilo preprečilo tolko grozno nesreče in dejstvo, da mati Slavija zopet jče po izgubi 100.000 svojih otrok, v divje veselje njenih smrtnih sovražnikov. Ako je bilo vevlastim resno s človekoljubjem, pa bi naj bile poskrbele za to, da se pravcate proučitelje macedonske nesreče kaznuje, — kateri proučitelje pa niso Bolgari, marveč agents provocateurs berolinske in londonske diplomacije, hoteče zaplesti Rusijo v krvave homatije na Balkanu, da bi imeli tekmovalci s krivimi in dolgimi nosovi svobodne roke — drugod!

Kdor zna prav čitati ruski komunikelj, zamore razbrati iz njega to, da Rusija pod nobenim pogojem ne trpi, da bi se ustanovila Velika Bolgarija in ta ruska politika je našla popolno priznanje tudi na dunajskem dvoru. Tudi naši monarhiji bi bila neljuba se kaka druga večja država poleg Turčije na balkanskem polotoku. Stvar pa je treba prav razumeti. Javna tajnost je, da Koburčan drži roko pod mizo — Bulovu ter da stremi po Veliki Bolgariji kot kraljestvu, — kralj bi rad bil Koburčan in je dovolj plačan agentov, ki „zlate sanje“ o kraljestvu sugerirajo nevednemu bolgarskemu ljudstvu. Z Veliko Bolgarijo bi si Veliko Nemčija upala v zvezi z Rumunijo in — Veliko Madjarijo že nekaj ukreniti proti malim balkanskim državam in proti Rusiji. Ptica po perju poznaš in berolinske pohlepneže po njih politiki. Take kombinacije bi bile — ipso opasne tudi slovanski Avstriji in habsburški hiši, zaradi tega je samo ob sebi umevno, da niti Rusija niti Avstrija ne moreta privoliti v vresničenje Koburžanovih sanj ter da četudi se je že mnogo gorja zgodilo v Macedoniji, hoteča pacifikacija Macedonije brez — Velike Bolgarije. Potemtakem ostane dolgo in krivonosim faktorjem le še sladka zavest, da je rol majke Slave vsaj zopet prikrajšan za jeden 100.000 otrok. Ako bi se Koburžanu posrečila stvaritev Velike Bolgarije, bilo bi

njegovo strémljenje tudi proti — Carigradu in tako dalje in bi bila taka Bolgarija stalni nemirni tovariš sosednih držav. Zato je v ruskem komunikelu izrečeno, da poleg Bolgarov v Macedoniji živi še nekaj družih narodnostij, kateri istotako ne smejo trpeti krivice.

Porta je ta miglej takoj razumela in Srbiji brez odloga pripoznala pravico srbske narodnosti do obstanka v Macedoniji. Tudi v mirovno komisijo je pozvala Turčija jednega Srba poleg Grka in Rumuna. Način, kako se obvaruje jednakopravnost vseh narodnosti Macedonije, se je gotovo določil na dunajskem sestanku. Kakor se čuje, obišče tudi rumunski kralj Karol iz nova našega cesarja kar gotovo ni brez političnega pomena.

Ni, dvoma, da se je na sestanku govorilo tudi o željah Italije glede Albanije. Italijani so se sicer odrekli okupaciji Albaniji ter so za avtonomijo iste, žele pa zato dobiti — Tripolis. Gotovo pa Avstrija ne vstreže nadaljni želji Italijanov, da bi j m odstopila kos svoje posesti ob jadranskem morju za to ako se odreko za enkrat Albaniji.

Glede skupne politike Avstrije Italija in Rusije pa bode še razgovora na sestanku carja v Rimu. Beli car potuje po svetu kot angelj mira in nadejati se je, da se pred njegovo oljkovo vejico vrnemo črni duhovi sovražstva in razlora.

## Politika.

### Svetovni mirovni kongres — pa še kaj drugiega.

V Rouenu, kakor že poročamo se je vršil te dni tretji mednarodni svetovni mirovni kongres. Na tem kongresu so zastopniki Francije stavili pogoj za vzdrževanje svetovnega mira, da se Franciji zniti od Nemčije vsled krivične vojne operacije vzeti provinciji Alzacija in Lorena, proti čemur so kajpada nemški zastopniki dvignili protest.

Nemški cesar je glasom poročila v pariškem „Le Temps“ pisal knezu v Monaku kot častnemu predsedniku kongresa, pismo, v katerem pravi, da je gojitev in razširjenje vede najboljša pošpeštev ohranitve svetovnega mira. Knez monaški pa je, kakor poroča „Frankfurter Zeitung“ predložil kongresu črtež — zastave svetovnega mira. Ta zastava bi imela beli križ na rdečem dnu. Okrog križa b

bi me bila objela kar na cesti — oče pa st'sne ustni ter seže v žep in pravi: „No, to imaš za zdaj! Le dobro gospodari in pridno se uč! Ob počitnicah pa pridni in pripelji s seboj svoje tovariše — iz pete šole, da pokažejo svojo umetnost in vednost kako delati točo in dež; zdaj pa spravi in z Bogom!“ Bog vas živi, moj dobri oče, hvaležen sem vam za vse žive dni! vzkliknem ter hočem bežati. A mati me zadrži ter med jokom pokriža moje deviško čelo, ki je zasijalo v tistem trenutku v beli beloti — nedolžne lilije. Na to se poslovim in — bitka je bila dobljena!

Vsi h krati: Ti si junak prve vrste! Žvel zmagovalci! (Pijejo in jedo)

Trije prvo- in drugošolci vstopijo s knjigami. Prvošolec. Sladkega peciva prosimo!

Bibica V bogaimo ne dajemo pri nas!

Drugšolec. Sej imamo denar. Izvleča možnjček ter hoče koj prčati!

Bibica. Tako pa, tako. Takoj prinesem. (Sedejo, Bibica jim prinese peciva)

Prvošolec Ah, kako je dobro, naša mama ne zna kaj tacega skuhati.

Drugšolec. Neumnež! Saj ni kuhano, saj je pečeno.

Drugi preošolec. Semkaj pa še pridemo, kaj ne, Tonček?

Drugšolec (s polnimi ustmi) Še!

Sever. Znae kaj, tovariši?

Burja. Govori, brate!

Sever. Šolsko leto je stoprav pričelo; — malo nas že pogrešajo profesorji, stavi vam predlog.

Vsi unisono: Ven z njim!

Sever. Danes ne gremo v šolo, — naredimo izlet!

## PODLISTEK

### V slaščičarni.

Dijaška drama v 1 dejanju, 2 potobah.

Spisal Ivan Fajdiga.

(Dalj)

Robida (s polnimi ustmi peciva) Ha, ha! Ta bi bil dober za profesorji!

(Vsi se smejejo)

Burja. Dobro, da so šli!

Nosan. In zljaj smo zopet svobodni, zdaj pa le na noge, tovariši! (skrivaj Robidi) Ali imaš še kaj denarja?

Robila. Vraga, ne več nego še dvajset novčičev!

Nosan. Posodi mi jih deset! Še danes zastavi knjige, pa ti vrnem.

Robida. Na tu imaš vseh dvajset! (za se) Ne povem tu, da imam še cel goldinar, katerega sem vzel teti, — sicer se ne odkrižam tega nalležneža

Nosan Gospica Bibica!

Bibica. Želite, gospod?

Nosan. Za celih deset novcev cesarskih kralfeljcev!

Bibica. Takoj, gospod! (mu prinese)

Lojko (dokaj pijan)

Sinoči sem celo noč

V pivnici bdél;

Danes pa šole nič

Nisem vesel!

Kaj pa, že nisem ne

Dohtar ne făr?

Sámo da z Minko kdaj

Grem pred oltár!

(Drugi kitico ponavljajo vsi mej smehom in odo bravanjem)

Vladan Seer (se vrne vesel) Živeli! Zopet sem tu!

Burja (in drugi razen Lojka) Bravo, brate, ali si se otnesel verig?

Seer. Kaj otnesel, — strl sem jih in spravlil v žep! Ali čujete, kako roljajo! (Požvenka z žepom, v katerem so novi) Tu so verige, tovariši! (vrže pest srebrnega denarja na mizo)

Vsi navzkriž! Živio, Sever! Ti si zlat tovariš!

Seer. Zlat, srebrn, niklast, bakren — kakoršen hočete! Bibi! Gospica Bibi — ca! Danes vse jaz plačam!

Vinko Griča. Veš kaj, Vladan ti imaš izbornega očeta!

Seer. Bibi! Izbornega, — i soveda! Ali zdaj čujte, kako je vse to prišlo. Prej pa sedimo, — vsi okrog jedne mize! — petošolci na mojo desno in levo, kajti z vami imam nekaj važnega — po naročilu mojega očeta! — Gospica, vi pa lepo poslušna in prinesite, kar je najlepšega in najboljšega.

Vsi unisono. Živel Sever! Bog živi tvojega očeta! — (Sedejo, razun Lojko, ki obsedi pri svoji mizi)

Seer. In njegove zlate in srebrne verige! (poroljšja zopet z žepom. Bibica nosi na mizo novo pecivo ter steklenice z likerji pa kozarčke).

Seer. Pijmo in jejmo! (nalije, vsi pijejo) Ha, — to pogreje! Le čujte: spremim očeta na kolo-dvor in mater in sestro. Mej potom tožim očetu svoje gorje in križe v mestu. Oče pa: „Uči se, učil!“ I no, rečem s polujokom: Saj se učim, oče! A brez novca — ne gre, pa ne gre! Vse je drago v mestu: knjige, spisi, papir, peresa in kaj še vse. A zopet oče: „Ti se ne učiš, zahajaš v slabe tovarišije, ponočnješ in kdo ve, kaj še vse.“ — Oh, saj ni res, oče! — Res je res, ali pa tudi ne res. Pa kakor hočeš, sam si svoje sreče kovač. Ali to ti rečem in povem: ako prineseš kljuko, vzamem te iz šole, pa orát!“ — O tisto pa ne, rajši bom za gospoda, mene duhovski stan najbolj veselí, oče. — To je vzgalo, tovariši, to je vzgalo! Mati si ginjena briše solze iz oči ter me gleda milo po strani, najrajša

bilo rudeče dno, posuto z belorudečimi zvezdami. Švicarski mirovni urad v Brau je že pritrtil temu črtežu.

Sredi zastave nad križem bi se bila velika zvezda ter beseda „Pax“ (mir). Ta črtež se rima kongresu predložiti v odobrenje. Ker pa črtežu že sedaj nasprotujeta angleški in ameriški zastopnik, pa na,brže iz vsega skupaj ne bo nič in je to igranje iz meja carjeve sploh.

Naj zanimiveje je pač ponderjanje nemškega cesarja o širjenju vede kot pospeštev svetovnega mira. Ali nemški cesar ne ve, kaj delajo njegovi politični jagri po svetu? Ali ne ve, da so ti jagri največji oviraji širjenja splošne vede?

Morda si je pa nemški cesar mislil le — nemško vedo, vsako drugo je pa izključeval. Saj kako bi se sicer pod njegovo patronanco zamogel od nemške strani teptati v blato kulturni razvoj drugih naronosti! Kako ti Nemci predstavljajo možnost svetovnega mira sploh, sledi istotako iz protesta nemških delegatov proti francozom glede svetovnega mira. Da se je Nemčija, na krivičen način prilastila omenjeni francozki pokrajini, to ve vsaki šolski otrok, — a njenim delegatom velja parola: ali tako kakor narekamo mi, ali pa nobenega svetovnega mira! In to naj je kulturni narod!

### Italijanski kraljevi par v Parizu.

V torek je odpotoval italijanski kraljevi par v Pariz, da obišče predsednika francoske republike in njegovo soprogo in da s tem potovanjem tem bolj utrdi prijateljske odnose med Francijo in Italijo.

V Pariz dospela, jih je pričakoval predsednik Loubet z soprogo in vsi ministri ter ostali dostojanstveniki. Pozdrav je bil presrečen tudi od strani občinstva pariškega, ker je v tem koraku naslutilo novo vez latinskih plemen v obrambo svojega obstoja in povzdiga trgoveškega in gospodarskega blagostanja.

Kraljevska dvojica se je drugi dan peljala v Versailles, da pregleda glasoviti grad in v njem shranjena umetniška dela.

### Maroko.

V tem črnem delu sveta še vedno ni miru; prestol marokanskega sultana Mulai Abdu-el — Aziza je v nevarnosti pred poželjvostjo pretendenta Bu-Hamare, kateri ni mrtev kakor so listi poročali, marveč ki stoji še vedno na čelu upornškim

### Petje:

V naravo, v naravo,  
Kjer rozi' ce cvetó,  
Kjer bistri studenčki  
Po poljih vró;  
Kjer ptičke kriláte  
Prijazno žgolé —  
V naravo, v naravo  
Mi sili sréc!

Pri drugi kitici priskačeta Vera Ravnikova in Anka Dvornikova ter pojeta drugo kitico z njimi.

Dijaki. Živele gospice!  
Gospici. Živeli! — Bibica!  
Preo-in drugošolci (plačajo in odhajajo)  
Preošolec. (glasno) K vam pa še pridemo! (Odi-dejo)

Vera in Anka (pri policah). Ah, zares krasno! Kako bogata izbira! Človek bi kar vse pojedel! Le pogejte, gospodična!

Sever. Le hitro, tovariši, — klavjamo se, gospice!

Vera. Li odhajate, gospodje?

Oblak. Gremo na izlet!

Anka. Ah, kaka škoda! Kako krasen dan!

Burja. Idite z nami, gospice!

Vera in Anka (se obotavljate) Oh, ko bi nas videl gospod profesor! Ne smemo, zares ne smemo!

Toča. V naravi ni profesorjev; ondi so le ptice in cvetice, profesorji tiče v zaprašnih knjigah!

Sever. Tako je! Kar idite, kako lepo in prijetno bo!

Vera. Ali bi šli, Anka?

Anka. Imam še nalogo narediti iz naravoslovja . . . .

Nosan. Te se še bolje naučite v naravi samil! Ah, gospica, jaz vam izberem krasen predmet, ko bomo zunaj! (Vsi se smejejo)

Vera. To pa to! Kar pojdeva — nalogo prineseva jutri!

Anka. Dobro, idive!

četam. To bi bil v bistvu uzrok marokanskim homatijam, katere istotako ne pridajo z dnevnega reda svetovne politike, kakor „balkansko prašanje“. Resnični uzrok marokanskim homatijam pa je poželjenje izvestnih evropskih faktorjev, ki se te važne dežele hočejo polastiti v svoje kupčijske namene in katere v to svrhu hujskajo med prebivalstvom na upor, iz česar bi konečno lahko prišlo do vojne in potem do razdelitve Maroka. Iz raznih glasov časopisja da se z lahkoto sklepati, katerim evropskim faktorjem je največ do take razdelitve.

Marokanska posest je zares od velikanske vrednosti, otvoritev maronske, še zares zelo malo razkrite zemlje za evropsko trgovino od tolike važnosti, da po tej strani ni skoro zameriti, ako nemirni, po dobičku in osebnem bogastvu neprestano hrepenéči elementi rušijo mir med tamošnjim prebivalstvom, iz česar pričakujejo debelih koristi za svoj žep. Izključeno pa je popolnoma, da bi se jedna sama velevlad mogla polastiti Maroka. Ako bi se kateri to tudi posrečilo, ne moglo bi mirno gledati take posesti druge velevladi, ker bi taka posest bila prav v navskrajju z njihovimi interesi.

Današnji položaj na Mar. ku je sledeči:

Francija zmatra Miroko in to po pravici, za sfero svojih interesov, kajti med Marokom in Algerija (francoska posest) obstoje itak najtesneje zveze. Anglija ima zaradi Gibraltarja in sueškega prekopa strateški interes na posesti severnega konca Maroka. Razum tega so angležke (reči: židovske!) koristi v tamošnjem vodovju večje nego katerekoli druge države. Nemčija ima pa tudi svoje kupčijsko poželjenje! Španija ima istotako zgodovinsko pravico do sosesesti na Maroku, ker pa ni močna dovolj, da svoje pravice brani, utegnile bi jej v slučaju razdelitve pripasti kak kosček ozemlja za to, da bi podpirala prizadevanja kake druge velevladi. Kar daje evropskim velevladam povod misliti na Maroko, je kako že opetovano povedano: lega Maroka je v svetovnem prometu, razsežno atlantsko Primorje, važna oslomba za promet v celo zapadno Afriko in južno Ameriko, velika rodovitnost dežele primerne za kolonizacijo in pa pomen, ki bi ga utegnila imeti kot tržišče za izdelke — evropske industrije. Vse to se je že večkrat ponavljalo ali dosedaj je Maroko mnogo manj pristopen evropski nogi nego Brazilija. Posebno se to more reči o zelo rodoviti pokrajini Sus in pa na podzemskih zakladih jako bogatem Mogadorju, da ne govorimo o velikem pomenu Tangerja za trgovino.

Dosedanji sultan, Abdu-el Aziz je naklonjen Francozom, a Nemci in Angleži hujskajo Bu Hamaro proti sultanu, katerega ščitijo Francozje. Nemci, ki niso še poravnali Franciji krivice z Alzacijo in Loreno, iščejo prepira s Francozi že zopet v daljni Afriki iz gole dobičkaželosti. In Francija stori prav, da se zavaruje in podpira Maroko. Ob Algeriski meji se zbirajo mačne francoske čete da so za vse slučaje pripravljene.

Hujskaji drezjo v divja berbarska plemena, da bi izzvali krvavo vojno, a Francija vojne noče in to jezi hujskajoče Germane

Dijaki. Živeli! Živeli!  
(Odidejo veselo hrumeč)  
Lojko:

S'noči sem celo noč  
V pivnici bdél,  
Danes pa šole niš  
Nisem vesel.

Kaj pa, če nisem ne  
Dohtar, ne fár,  
Samo da z Mizko kdaj  
Grem pred oltar!

Bibi! Bibica!  
Bibica. Želite, gospod Lojko?  
Lojko. Sedite k meni!  
Bibica (stori tako)  
Lojko. In zdaj mi povejte, ako me zares ljubite.

Bibica. Kaj me to še vedno izprašujete, ko sem vam že itak povedala!

Lojko. Torej me ljubiš, Bibička? (tjo privije k sebi)

Bibica. Ljubim, ljubim Vas gospod Lojko! Ali kaj mi to hasne, ko ste pa taki?!

Lojko. No, kakšen pa, srček?

Bibica. Ali mi niste objubil biti pridn, da se bodete učili vestno, ko pa postanete nekaj, me vzamete v zakon?

Lojko. Dr, to sem prisegel in to hočem tudi izpolniti — samo daj mi jeden poljubček, tako dolgo se že nisva poljubila!

Bibica. Že prav, tu ga imate, — ali kako naj se zanesem na Vaše objube, ko jih tako malo izpolnjujete! Zakaj ste začeli tako živeti?

Lojko. Veš, Bibica, res, prav imaš; ni lepo, niti dobro, kar delam. Ali kdo ve, vruga, kaj me je zapeljalo k temu?

Različne vesti.

**Našim častitim naročnikom.** Prestopili smo v 4. četrtletje. Prosimo torej one cenj. naročnike, kateri nam niso v tekočem letu še naročnine doposlali, ali kateri so zastali, naj blagovolé nemudoma doposlali naročnino, saj smo svoječasno v to svrhu doposlali odnosne nakaznice. Prosimo torej naj vsakdo pomisli, da tudi upravnistvo „Novega Lista“ ima obilo stroškov in mnogo dolžnosti, katere mora zdaj izpolniti.

† **Monsig. dr. Valussi.** V nedeljo zjutraj ob 10. je umrl v vili Sarche monsignor dr. Valussi, knezoškof tridentinski. Pokojnik se je rodil l. 1837. Študiral je v Vidnu in v Gorici. Leta 1860, je bil posvečen v mašnika. L. 1864 je postal na dunajskem vseničilišču doktor sv. pisma. Ko se je vrnil v Gorico, postal je spirituál v srednji bogoslovnici, kjer je deloval neumorno in z velikimi uspehi. Kmalu potem je dobil stolico naravnoslovja. V tem času je bil urednik latinskega lista: „Folium periodicum“. L. 1896 je postal pročt v Gorici. Veljal je za voditelja katoliške italijanske stranke na Goriškem. Furlanske kmečke občine so ga izvolile za državnega poslanca in je sedel kot tak v državnem zboru od l. 1873. do l. 1886. Je bil imenovan za knezoškofa v Tridentu na južnem Tirolskem. Svetila mu večna luč!

**Mestni svet tržaški.** Mnogo soboto je imel mestni svet tržaški svojo sejo v kateri je med drugim razpravljat tudi o tem, da se proti prepovedi namestništva za otvoritev ital. paralek pri sv. Ivanu napravi rekurz na ministerstvo uka. Proti temu rekurzu in v obče proti potrebi otvoritve takih paralek je govoril svetovalec dr. Gregorin. Večina je seveda glasovala da se naj uloži rekurz.

Svetovalec dr. Rybač je v tej seji prašal za besedo, da preporeči županu naj bi bil bolj pazljiv nad postopanjem svojih uradnikov, kateri so o priliki neke sodnijske razprave zavoljo sleparij in falsifikacije pri volitvah, dospeli na slab glas, ker se je tam dokazalo, da je magistratovih uradnikov pomagalo judo irredentovski stranki pri sleparijah volnih glasov, izkazuje in glasovnic.

**Židovske špekulacije.** Kdo ne ve, da so judje glavni huj-kači narodnosti zoper narod ter da oni v svojem časopisju vzgajajo tisti prenapeti nacionálni radikalizem, ki je rodil že toliko gorja. To pa židje delajo le za svojo korist — narodnosti so sicer deveta briga in odpadki brez vsake vrednosti.

V pangermanskem „Shulvereinu“ je največ judov in v irredentovskih društvih „Lega nazijonale“ „Dante Alighieri“ itd. imajo tudi judje prvo besedo. In ne zastoj, — stvar nese, hujkanje nerazsodnih mas rodi bogate obresti. Društvo „Dante Alighieri“ vzame namreč pri raznih židovskih bankah v Italiji posojilo 10 milijonov lir za poitalijančevanje Slovencev in Hrvatov v Primorju in v Dalmaciji 10 milijonov fr! To ni malo, — to nese nekaj obresti na leto in židu je vsejedno, ali si baše žep od kup-

Bibica. Idite zdaj domu, lezite k počitku, potem pričnite novo življenje — ah, tako mlad, tako lep mož, pa gazite v pogubo!

Lojko. Sem že zagazil pri Zagazniku, — pa bodo zagazili tudi drugi! Zdaj pa res grem! (Hoče vstati, a pade nazaj na stol) Vrag vedi, kaj je v tej pijaci, — to je strup, to je sleparstvo!

Bibica. Idite tu v sobo, — pomorem vam, — notri si odpočijte! (ga prime pod pazduho in mu pomaga v prično sobo, nad katere vhodom so rudeče preproge)

Löve in Zagaznik (vstopita)  
Löve. Kakor vidim, gospod Zagaznik, delate dobre kupčje z mojimi likerji . . . . .

Zagaznik. Slučajno, slučajno gospod Löve, danes. Šolsko leto je pričelo — dijaki imajo denar..

Löve. He, he, kaj pa, kaj pa! Ta mladina! No, znate kaj! Bodočnost te mladine bode pač drugačna, nego je sedanost, — a kaj naju to briga — kupčija nad vse, — za nekaj mladih slovenskih ekzistenc gori ali doli! Moja tovarna je velika, — Vaš slovenski narod — vsa čast mu, mnogo mi da zasluška na špirtuvozah — ne popije toliko žganja kolikor ga moja tovarna more izdelati na leto.

Zagaznik. A ta slovenski narod bi Vas preklinjal, gospod Löve, ako bi se zavedal nesreče, katero varite zaup v svoji tovarni.

Löve. Preklinjal! Ha, ha, ha! Ko bi se mi tovarnerji brigali za kletev naših odjemalcev! Ha, ha! Preklinjal! Ha, ha, ha, ha! (Demonično smeje odide z Zagaznikom iz slašč čarne)

Bibica (pride iz sobe v katero je spremila Lojka, nekaj h'pov stoji zamišljena, za glavo se držeš, potem zamahne z roko ter gre za očišlima.) Zagrinjalo pade.

čije z dekleti, cunjami ali pa tudi od kupčije s — politiko.

In politika židom še največ nese. Narodni šovin zem Nemcev, Madjarov in Italijanov, ki so ga vzgajili zviti judje, jim je prinesel že ogromnih koristi. Ti pri židovskih bankah izposojeni milijoni se bodo porabili za zidanje Leginih šol, v katerih se v masah potujčeje naš narod — žid dobro ve, da s potujčenimi elementi dela potem lahko najlepše kupčije.

A najbolje pa je naslednje. Ko so zadnji irredentovci društva „Pro Trieste e Trento“ zborovali v Vidnu (katero mesto je zdaj ognjišče irred. hujskanja proti Avstriji) so razni govorniki naglašali stvari, ki so v pravcatem nasprotju s tendencami tega društva. Tako je mej drugimi rekel sam Garibaldi: „Italjani morajo podpirati vsak narod, ki se bori za svobodo; ko bi se celo Turki ali Hrvatje borili za svobodo, mi smo hitro z njimi; — „Venezij Gulli“ ne preti nevarnost v narodnem ozirju od Avstrije, temveč od Nemčije itd. mej tem ko je neki Priester (pač Priester, laški Nемец) iz Milana izrekel to-le *slobno laž*: „Protiv Italijanom v Avstriji postopa se protizakonito na korist drugih avstrijskih narodnostij, kar dokazuje družba sv. Cirila in Metoda“.

Ta človek je mahal po vreči a mislil je mička. Naj bi baraba dokazal raje, koliko Italijanov ali Nemcev je *že poslovenila* družba sv. Cirila in Metoda?

Naj bi dokazal, kedaj se je še postopalo proti Italijanom v Avstriji nezakonito in v koljko Italijanom baš brani proti vsem ustavnim zakonom avstrijska vlada. Ako frazer iz Milana vsega tega ni vedel, potem se vidi, koliko vredno je bilo vse žlobudranje teh zblojenih židovskih marijonet. Zares zblojeni so bili ti ljudje! Ali nimajo tisoč in tisoč dokazov, da se Slovenci in Hrvatje boriimo že stoletja za svojo svobodo proti krutosti svojih sovraznikov? —

In Garibaldi še pravi, da bi vas *podpirali*, ako bi se mi borili za svobodo. Kako pa nas res podpirajo, to najbolj dokazuje teh 10 milijonov lir, najetih pri židih v namen potujčenja za svojo svobodo se borečih Slovencev in Hrvatov v Primorju in v Dalmaciji. Ali ni to hinavska zloba prve vrste?

Kaj pa smatrajo ti ljudje za boj za svobodo? (Menda judoliberalso?) Morda njih boj zoper obstanek družih narodnostij? — In kako se naposled njih delovanje za naš obstanek strinja z onim pis-mom, ki so ga pisali goriškim Slovincem. Ali je to *podpora* naše borbe za svobodo?

**Koroški pangermani besné.** V ledeni Koroški je h kratu slopil politični toplomer visoko nad ničlo. Prej „teko mirna“ Koroška je dobila politične krče, — zrakaj? Zato, ker je dr. Brejc, slovenski odvetnik v Cel. vcu, h kratu postavil na izkušnjo osrednjo vlado, da li bode spoštovala državne osnovne zakone glede narodne jednakopravnosti na Koroškem. Korošk pangermani so začeli besneti v odboru celovškem drželnem zboru in v trgovski zbornici ter „z vsó odločnostjo“ zahtevajo, da se v „prej zadovoljno“ Koroško vrne zopet mir ter se prepove dr. Brejcu širiti „novo slovenščino“. Jednake proteste sklepajo tudi posamezne nahujskane občine. Radovedni smemo biti, kaj se iz tega izcemi, kaj bode odgovorila osrednja vlada recte Nemeц Koerber, in kaj sklene državni zbor, pred kateri pride že v tem zasedanju vsa zadeva. Koroški pangermani pač mislijo, da bodo s konjskim kopitom pobili na tla še to pesčico narodnih pravic koroških Slovencev, ko so požrli že vse drugo. A vsaka sila do vremena. Morda pa dobe koroški zlobesi vendar le pouk, kakoršnega izživajo. Dr. Brejc ima vsakako mučeniško stališče, kajti gonjo proti njemu bodo tevtonski divjaki nadaljevali in mu, — tudi to pri nemškem „kulturovolku“ ni izključeno — celo stregli po življenju, Spoštovati pa moramo moža kekoršni je dr. Brejc, ki se ne straši niti nevarnosti, ko gre za pravice tlačnemu narodu tužnega Gorotana. In ta mož je pred nekaj časom ko je bival v Trstu, moral čuti od naših „bzantincev“, brejskih in ne brejskih, žaljive opazke na svojo osebo. Se pač vidi koliko je vredna narodna zavest izvestnih živio-kričačev

**Ruski car in jugoslovanska socijalna demokracija.** V svoji številki od 3. t. m. se je „Rudeči Prapor“, — to famozno „glasilo jugoslovanske socijalne demokracije“ spraval na ruskega carja na način, ki to „glasilo“ kaže, da je res — „slovansko“. Pripovedujejo namreč, da je car prišel na Dunaj in da je šel „ves bled in tresoč se na vsem životu“ od strahu in srama, skozi špalir bajonetov itd. Kopač in Linhardt so bili najbrže navzoči pri dohodu carja na Dunaj, ker drugače bi ne mogli s toliko gotovostjo trditi, da je bil car „ves bled in tresoč se“ na vsem životu.

Ker pa je težko verjetno da bi bili zares šli gledat „bledega in tresočega“ se carja, tedaj zamore biti le dvojé resnično ali da so si v „Rude-

čem prap“ vse to prav po — rudečarsko izmislili, ali pa da so to izmišljotino posneli iz kakega „glasila“ svojih somišljenikov a la „Arbeiterzeitung“ itl na Dunaju. Zanimivo pa je, da „R. p.“ v tej svoji beležki psuje carja na pobalinski omike „Praporjevih“ sodrugov popolnoma vredni način, — a da ne pove ni z jedno tehtno opazko, *sakaj* psuje carja vladarja velike slovenske Rusije. Kaj pa je zalega storil car Nikolaj Kopaču in Linhardt? Ali se protivi vsakemu od njih odstopiti po jedno bogato pokrajno svoje razsežne Rusije? Toda šalo v stran in govorimo brez ovinkov, kar je po carjevem odhodu povedal tudi dunajski župan, Nemeц dr. Luegger. Socijalno demokratski zmerjači in psovci carja niso nič drugza nego **plačani židovski hlapčoni**, — jata, ki liže hlačni rob in podplate židovskemu mol. lu! Judje sovražijo carja, v svojem in v imenu Vsenemcev.

Njih sovražstvo izvira iz neukrotene pohlepnosti in iz sovražstva do vladarjev spleh, — osobito pa iz dejstva, ker car ne pripušča krivosomim krvolokom povse svobodne roke. Da judje po svojih podlih glasilih blatijo in sramotijo carja, se ni čuditi, — ali da kaj tacega stori list, ki si nadevlje *slovensko lice* in ki se (četudi hinavske) bori za svobodo in pravico ljudstva, pravica, katere bode v oči baš židovskega moloha, — to je ostudno nad vse. Ali lučna klapa okoli „R. p.“ res nima o ničemer drugem živeti, nego o tem, kar jej pride iz opolzlih židovskih rok?

Potem pa naj vsaj vrže krinko raz obraz in se ne nazivlje slovensko.

Alo bi bilo na njej zares kaj slovenskega, ne govorila bi o carju tako grdo že iz jedin ga uzroka ker je car — *Slovan* in vladar naj *mogočnejše slovenske države*! Jugoslovansko delavstvo pa naj vendar že jedenkrat odpre oči in se obrne od te izdajske svojati! Ako kateri sloj človeške družbe, ima temeljiti uzrok nastopiti proti židom *uprav delavski stan!* Ali ne priča sledoji dan in slednja ura o krvavih ranah, katerih prizadevlje delavstvu brezstidno židovstvo? Židovstvo, da prvič odvrne od svoje kože nevarnost, ki bi mu lahko pretila iz tlačnega delavstva in drugič da ima na razpolago „vsega zmožao“ armado, polastilo se je delavstvo krinko socijalne demokracije. V ta namen ima nekaj jogrov a la Kopač in Linhardt, da lovijo za nje v motni vodi povprečne delavske nezavesti. Taki elementi hujskajo potem pri delavstvu zoper prestol in altar ter pripravljajo tla židovskemu absolutizmu, proti kateremu je turški absolutizem zlata svoboda. Skrajni čas pa je, da delavstvo samo spregleda židovsko nakano ter obrne ost tija kamor tiče. Ker židovstvo izkorišča turbolentne delavske in še nižje sloje v svoje nečastne in umazane namene, — pa naj to „urbulentno“ delavstvo nastopi proti židovstvu, temu provzročitelju vsega socijalnega gorja kar judje nameravajo s človeštvom, to bi naj človeštvo izvršilo protijudom!

**Pozor pred sleparji!** Prijatelj z Dolenjske nam piše: Marsikateri posvetnik bi bil odšel že neljubi prevari in veliki gmetni škodi, ako bi znal biti previden. A previdnost ni slovenska čednost, zato smo prav velikokrat žrtve tujih sleparjev. Megrcé pa odpre oči marsikateremu Slovencu sledeča žalostna dogodka, katero sem sam doživel, da se bo varoval — z menoj vred.

Bilo je lansko jesen.

Nekoga lepega dne stoji pred mojo hišo takle nemški agent, kakoršni se kar kljuko podajajo že v naših krajih in mi ponuja kmetijske stroje. Nič nisem hotel imeti z njim oprava in rekel sem da, ako bom kedaj rabil kak stroj, že vem kje si ga naročim. Možič pa se ne da odpraviti po teh mojih besedah, ampak kar smehlja se, misleči menda: te že dobim na lim! Na to reče: no nič ne stori, morda ako zdaj ne, pa drugikrat kupite od mene. Pri tem me povabi, ako hočem ogledati nove vrste sadno preš, kateri stroj da ima na kolododu. Mislim si: pogledati ne škoduje, kupim tako ne. Grem in pogledam, stroj mi je bil še dostil všeč. Mej tem me vpraša mošic, kako se pišem, povem mu, da sem Janez Potokar; moje ime je hotel vedeti za to, češ, ako kedaj kaj naročim, da ve kam poslati itd. Na to vzmame balježnik iz žepa ter si b'če zapisati moje ime, h kratu pa pravi: Veste kaj, zapišite sami, ker težko izgovarjam Vaše ime. Res vstrežem ter zapišem svoje ime na prazen list v njegovem balježniku, ki mi ga drži z obema rokama, kakor boječ se, da mu ga ne vzamem iz rok. Na to se agent poslovil in odide.

N minulo 10 dni, ko dobim iz tovarne stroj in račun Razsrjen nad toliko nesramnostjo pišem tovarni, da stroja nisem naročil fer ga tudi ne sprejemem.

A tovarna odgovori, da sem naročil z naročnim listom ter da stroj moram plačati. Ker le nisem hotel plačati, me tovarna toži in zdaj se je začela dolga pravda katere konec je bil da sem v vseh treh inštancah zgubil ter moral plačati ne le dragi stroj, marveč še vse tožne stroške. Naposled vložim tožbo proti agentu, kateri je bil tudi

spoznan krivim in obsojen zaradi goljufige na 6 tednov zapora.

**In kako je sleparil?**

Pod belim listom onega belježnika je bil skrivni višnjevi kopirni papir in pod tem papirjem — naročilni list.

Ko sem zapisaval svoje ime, pač nisem slutil, da sem ob enem podpisal — naročilni list! Na ta način je ta židovski slepar že opeharil več druzih kajti mnogi so se pritoževali da so dobili od tvrdih stroje, katerih niti naračili niso. A ker se niso hoteli tožariti in izgubiti, so rajši stroje vzeli in plačali čeravno jih rabili niso. Tako izsesavajo židovski sleparji revno ljudstvo. Ta moja izkušnja pa naj pouči marskoga da se bo ogibal teh postopcev.

Jaz z moje strani sem tako razsrjen na te zalazovalce, katerih kar mrgoli povsod, da ne dam zaslužiti niti novičia nobeni tojni tovarni. Rajši delam z roko nego pa s strojem, za katerimi tliči nič ko sleparija.

**Robotost prvega slovenskega lista.** „Slovenski Narod“ od srede št. 237 se je v svoji poznati robotosti zakadil v „Novi List“, ker mu ne ugajajo zadržaji člankov „Novega Lista“, v katerih se narodno-napredni stranki na Kranjskem očita, da je z svojo zvezo z Nemci, istim povzdignila v toliki meri pogum, da se predrznejo v Ljubljani „srecu Slovenije“ vsako toliko izkaliti svoje pangermansko paševanje nad pohlevnim Slovincem, kategera je opravilo ali služba spravila na pot, po kateri se nemška ošabnost izprehaja.

Naj rajši „Slovenski Narod“ razmisli, kako je prišlo do tega vsenemskega uspeha in prevzetnosti; svojo robotost naj si pa pridrži za dobro, ko pride njegov šefredaktor v konflikt z kakim prevzetnim ljubljanskim pangermanom, da bode v stanju braniti se. Toliko za danes, ako bomo cenili potrebno, pojasnimo slovenski publiki, zakaj stavi v vse slučaje nesreče med Slovenci Nemcem in narodno-naprednim stranki na rovaš.

**Vojno brodovje.** Drugi del vojnega brodovja, ki je bilo usidren pred tržaško luko je včeraj petek ob 7. uri zjutraj odplul. Prvi del z „Karlom VI.“ na čelu je odplul precej drugi dan ko je bila v morje spuščena oklopnica „Nadvojvoda Karl“; drugi del sestoeč iz oklopnice „Habsburg“ in „Arpad“ ter križarke „Szigetvár“ in torpedovke „Magnet“ je odplul še le včeraj zjutraj proti Pulji.

**DEŽELNI ZBORI.  
Isterski.**

Isterski deželni zbor se snide na zasedanje pojtrnjem dne 19. t. m. v Pulji. Na dnevnem redu prve seje je volitev nekaterih komisij; gotovo je da italijanska večina tudi takrat prezre zastopnika večine prebivalstva v deželi in izvoli člane komisij le iz svoje srede. To hode gotov znak kako bode ista večina postopala z predlogi in zahtevami naših poslancev. Italijanski poslanci in novinstvo niso prav nič zadovoljni s tem, da je deželni zbor sklican v Pulo, radi bi ga imeli v Poreču, da bi mogli nemoten še bolj po svoji volji določevati, kar se jim dozdeva.

**Štajarski.**

Velikansko rgorčenje, seveda le umetno, je vzbudilo v nemško nacionalnih vrstah dejstvo, da je vodja štajarskih „bauernbündlerjev“ Rokitskiy stopil v zvezo s slovanskimi in nemškimi konservativnimi poslanci, da se domenijo o deželnozborški volilni reformi. Grozno vpitje je nastalo v vse-

nemškem taboru, češ da Nemeč izdaja nemstvo najzagriženjšem sovražnikom. Kakor se poročja se je na tem posvetovanju sklenilo, da se število poslancev določi po številu prebivalstva in davkih. Število poslancev kmetskih občin naj bi se zvišalo na 28. splošna kurija naj bi volila osem poslancev. Posvetovanja bi se bila še nadaljevala, ali razgrajanje nemških nacionalcev je najbrž provzročilo, da se Rokitskiy ni več udeležil nadaljnjih posvetovanj.

**Kranjski.**

Kranjski deželni zbor ima sedaj kar dvojno obstrukcijo. V zbornici obstruira katoliško narodna stranka v odsekih pa z nemško združena narodno-napredna stranka. Natančneje se ne moremo in tudi ne maramo spuščati v razmatranje tega boja. Naj ga izvojujajo gospodje sami, kakor jim drago.

**Koroški.**

Koroški deželni zbor je v svoji seji dne 10. t. m. obravnaval „slovensko gonjo“ pri celovskih sodiših. Predlog poslanca Burgerja da naj deželni zbor odločno nastopi proti „motenju narodnostnega miru v deželi“, so je izročil političnemu in gospodarskemu odseku. Proti sta govorila nemški konzervativec Weiss in Slovenec Grafenauer, ki je po odloku justičnega ministrstva o ureditvi jezikovnega vprašanja pri sodiših pobijal predlog. Ko je začel čitati slovenski poziv nemških nacionalcev na volilce četrte kurije, so skoraj vsi Nemci odšli iz dvorane.

**Trust in njega vsodni pomen za bodočnost človeške družbe.**

Odakar je ameriški žid Rockefeller s svojim petrolejskim trustom zavladal na prestolu denarnega absolutizma od tega časa preplavlja povodenj trusta do malega ves svetovni trg. Še nekaj let in v jeklenih oklepih trustove špekulacije se bodo nahajala vsa industrijska poljetja posameznih družb in podjetij, in v teh oklepih bode jčalo vse kupujoče občinstvo, ako se temu zlu ne odpomore zakonitim potom, ali potom socijalne in gospodarske organizacije.

Naše čitatelje bode gotovo zanimalo, zopet nekaj malega slišati o trustih, njihovem povzročitelju, o veliki nesreči trustov za človeško družbo ter o bojnih sredstvih zoper to kugo našega časa.

Že leta 1897 se je vedelo, da bodo ogromne kapitalije, s katerimi je razpolagala organizacija trusta, iskale še novih torišč za svoje pogubno delovanje. In res, kmalu so segli polipovi prsti trusta na svinast na svinec, usnje, tobak, žganje in železo Amerike. Ti polipovi prsti so se oklenili velikih mestnih plinarov Amerike in so segli že po kavi in po parobrodarstvu. Parobrodni trust je zdramil Evropo še le pred kratkem iz globoke letargije. Za vsemi trusti je pa tičal Rockefeller. Ali da bi žid ne vlekel pozornosti razjarjenih uničenih podjetnikov prveč na se, potreboval je drugega imena. Našel je svojega človeka v možu, katerega svet še bolje pozna nego Rockefellerja. Ta mož je Pierpont Morgan. Vsa Rockefellerjeva trustovska podjetja so se poslej vršila pod imenom Pierpont Morgana, kateri je kapital trustov v 9 letih povzdignil na 30 milijard frankov. Šest milijard je na železu, dvajset na železnih cestah, jedna na bankah itd. itd. In vendar je Morgan le pomočnik Rockefellerjev.

In kam pridemo, ako pojde to tako naprej? Kdo nam jamči za to, da ne pokupi danes jutri

Morgan ali kak drugi Rockefellerjev „mož“ jedno važno podjetje v Evropi za drugim? Žrelo Rockefellerjevo je podobno usodnemu Mällstromu v severnem morju, v čegar propad izginjajo ladije, v početku komaj vidno se približajo pogubi, a ki hkratu treščijo vanj potegane z elementarno silo v strašno globočino. Koliko velikih podjetij v Evropi je že uničil Rockefellerjev zistem, tega javnost niti ne slutiti, — orjaški petrolejska industrija Rusije je jedna takih žrtev in v doglednem času bomo čuli o silnem polomu podjetij v Baku-vu in o tem, da je ves ruski petrolej se izlil v žrelo Rockefellerjevega petrolejskega trusta. Konec vseh koncev bi bil ako ne bo odpomoči, naposled ta, da postane vsa človeška družba igrača nekaterih mogočnih krvososov. Kajti le-ti se ne ustavijo, marveč dero dalje s pogibejo, kako vse razdirajoči ciklon. Židom je na tem, da jim pade v kremplje zadnja bilka gospodarskega obstanka krščanskega prebivalstva, v kateri nakani združujejo polagoma in hitro vse sile in jih konečno vbero pod orjaško streho vesoljnega trusta, obsegajočega vsr svet. Ali ne sega njih polipov prst celo že na kulturna ognjišča, iz katerih kujejo kapital? Že danes opuzujemo z bojaznjivo ta pojav.

Ali ni časopisje že skoro popolnoma v židovskih rokah? Ali niso gledališča že deloma gmatna odvisna od židovskega kapitala? Ali ni blizo tako že tudi s književnostjo? Ali ne izpodriva literature na vseh koncih in krajih židovski „literarni“ kartel? Kaj je razširjenje podle židovske skandalne literature po lačnih agentih drugo nego začetek literatunega trusta? Časnikarski, gledališki, literarni trust že kaže svoje odurno lice v različnih potezah. Naj Europa stori in ukrepa kar hoče — ameriški trust je vzeli v roko nadzorstvo čez srece Evrope! *Nikjer že več ne odločijo večji ali manjši talent, marveč le še večja ali manjša rentabilneta talenta.* Že jih vidimo „gledališke fazijoniste“ z bogatimi ravnatelji kot lastniki dveh treh gledališči z ozadjem pol tucata bančnih ravnateljev s krivimi nosovi kot resničnimi podjetniki; že jih vidimo orjaška „literarna“ podjetja, založniške firme s 3 — 4000 „novih izdaj“ na leto, s lastnimi tovarnami papirja z 10 — 15 milijonov obratnega kapitala, ilustrovane in neilustrovane liste s po 500000 naročniki, svetovne liste brez načela in značaja! In za vsemi temi podjetji reži satirično in obraz plačniku in dolžniku — bilanca bo šlo! In imeli bodo vspeh na vseh koncih in krajih — brezrčen uspeh, kajti denar bo nepremagljivo orožje, kateremu se ne bo možno zoperstavljati. In kakor so nekdaj Napoleonovi pridobivali svet, tako se bodo učili in se že učijo židovski industrijalni vladarji od Rockefellerja obvladati človeško družbo.

Kaj pa se da storiti proti trustom? Poskusilo se je (zlasti v Ameriki) proti njih delovanju nastopiti kazensko, ali brez uspeha! Druga pot proti njim bi bila civilnopravna. Ali pogodbenj člani trusta in njihovimi strankami so takorekoč brez tožne podlage, — kajti ako bi se tudi posamezni član trusta upiral, uničijo ga drugi jednostavno gospodarski in orožje je skrhanjo. Trust je potem „tožnik, sodnik in birič“ v eni osebi.

Dalje prih.

**Listnica upravištva.**

Gosp. I. S. B. plačano do konca oktobra 1903. Hvala!

Gosp. V. P. Ni plačano. Presrčen pozdrav!

našanje nun je saj za trenotek ukrotila njeno krvoločnost.

Marsikdo je pobesil oči, ker se je bal, da ne bi izdal svojega notranjega čustva.

Vozovi so dospeli do odra. Okrog stoječi so pomagali nunam raz voz.

Na tleh so se uvrstile v procesijo in stopile na oder, naprej opatica z dvema nunama prepevale miserere.

To ni ostalo brez vtiska na druhal. Sleherno oko je sledilo belim nunam in sleharno uho je prislušskavalo petju.

Kot presenečena pošast je žedela druhal na velikanskem trgu. Toda njena strastna krvoločnost se je zopet vzbudila.

Sanson je strgal opatici pajčolan z obraza in pomagači so pristopili, da začno krvavo opravilo. Druhal se je vzbudila.

Kot da bi se sramovala svojih nežnih čustev, je zakrivila in zatulila:

Smrt fanatikom! Smrt pobožaim!

Med molkom so pele nune: Obrni svoj obraz od mojih grehov in unči vse moje hudobije.

Kot bič so padale besede psalmistove na druhal, ki je zopet grdo zatuhla in hotela s tuljenjem prekricati spokorno pesem. Kot grom se je razgrnila po trgu divja marzeljeza, ki je vse neizrečeno razburila.

Tisoči in tisoči so vihteli kluboke in kape,

mahali s stisnjenimi pestmi proti nebu in peklenški ogenj jim je žarel v obeh.

Sekira je šinila nizdol. Glave nun so padle in druhal je pevava svojo krvavo himno.

Balfort se je krčevito oprijel Petrovih rok.

— Proč, — tu divja pekel! — je vskliknil med nepopisnim hrupom.

Preril se je skozi druhal in stopil v bližajo ulico, kjer je hitel dalje, kakor da bi mu bil ogenj za petami.

Slednjič je obstal.

Iz daljave se je čula marzeljeza.

Z roko na čelu je tožil mladi mož proti nebu: Moj Bog, moj Bog, — kolik prepad!

Potem pa je nadaljeval svojo pot, počasi, sto kajoč, molče, potr.

Peter ni spoznal stanja svojega gospoda. Saj se mu je mešalo v glavi in tesno mu je bilo krog srca, kakor da bi moralo nekaj počiti.

— Gospod! — je začel Peter, — neka tesnoba mi pretresa dušo in telo! Kdor še ni k j takega videl, ne more nikakor verjeti —

— Kaj si pa videl? Ljudi? Ne! — Leve, tigre, deroče zveri? Ne! Te, kadar, so lačne in žejne, se kaže in napijejo in se vležejo k počitku. Nenasiljiva pa je krvoločnost in ubojateljnost teh samovlastnih ljudi.

— Uboge nune! —

(Nadaljuje)

**Književnost in umetnost**

*Gledališča.*

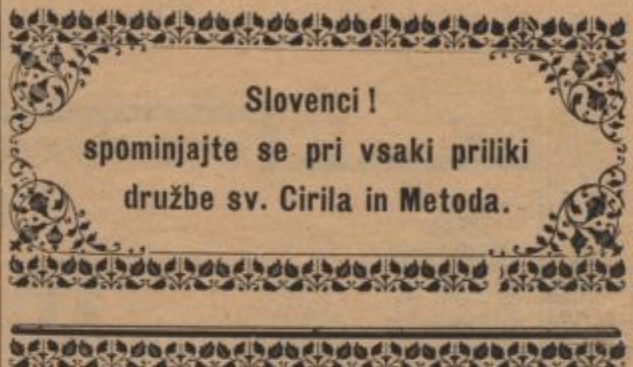
**Politeama Rossetti.** Ta teden se je pela na tem odru svetovna Verdijeva opera „Aida“. Spisal A. Ghislanzoni. To opero se poje zkozi 30 let na velikih odrih z najbogatejšim sceničnim aparatom. Ker obiluje opera tudi na efektnih arijah, in krasnih dvo- in trispevih, ker imajo zbori zopet in zopet hvaležno vlogo, je ta opera v resnici sijajna točka opernega repertorija vsakega gledališča.

Opera je dosegla pred občinstvom popoln vspreh ter se je koncem vsake slike — posebno drugemu aktu ki je impozanten — viharno ploskalo.

Danes in jutri se ponovi opera „Aida“, jutri ob 3. pop. „Traviata“.

**Fenice.** Na tem odru se je vpriporila v četrtek opera „Otello“ skladba slavnega komponista G. Verdi. — Z vpriporitvijo te opere občinstvo je bilo zadovoljno. Opera ni lahka, a vsi solisti so se potrudili, da so v kolikor mogoče častno izvršili svoje vloge.

Danes in jutri zvečer se ponovi „O tello“. Jutri pop. se za zadujkrat vpripori Puccinijeva opera „Bohemé“. Še nobena opera ni dosegla tolikih reprizov kakor ta poslednja; vpriporjena je bila 18 krat.



**Slovenci!**  
s pomnjajte se pri vsaki priliki  
družbe sv. Cirila in Metoda.

**Odlazak i dolazak vlaková.**

**Južni kolodvor (Südbahn).**

**Odlazak iz Trsta.**

6.20 pr. p.	Mješoviti vlak do Gorice; brzovlak preko Cervinjana za Mletke, Bolonju, Rim, spona sa Cividale, Udine, Pontebba.
8.— "	Brzovlak za Beč, Rieku, Budimpeštu, Zagreb.
8.25 "	Brzovlak za Nabrežinu, Cormons, Mletke, Rim.
9.— "	Mješoviti vlak za Nabrežinu, Cormons, Udine, Mletke; spona u Monfalconu sa Cervinjanom.
9.55 "	Mješoviti vlak za Beč; spona sa Peštom i Zagrebom.
12.30 po p.	Mješ. vlak do Kormina (Cormons), a, preko Cervinjana, do Metaka, Milana; spona sa Udine.
4.35 "	Mješ. vlak za Nabrežinu, Cormons, Udine, Mletke.
5.30 "	Brzovlak, preko Cervinjana in Cormons-Udine za Mletke, Milan, Rim, Turin.
6.— "	Mješ. vlak za Beč; spona sa Riekom.
6.35 "	Brzovlak za Beč, Ostendu; spona sa Riekom.
8.15 "	Brzovlak za Beč; spona sa Riekom i Peštom.
8.25 "	Brzovlak za Cormons; spona sa Cervinjanom.
9.25 "	Mješ. vlak za Nabrežinu, Goricu.
11.30 "	Mješ. vlak za Beč.

**Dolazak u Trst.**

6.15 pr. p.	Mješ. vlak iz Beča, Budimpešte.
7.10 "	Brzovlak iz Beča, Londona, Ostentle.
7.36 "	Mješ. vlak iz Cormons-a.
8.30 "	Brzovlak iz Italije preko Cormons-a i Cervinjana.
9.40 "	Brzovlak iz Beča, Pešte, Rieke.
10.25 "	Mješ. vlak iz Beča, Rieke.
10.40 "	Brzovlak iz Mletaká preko Cervinjana, i brzovlak iz Rima, Milana, Udine, preko Cormons-a.
11.21 "	Mješ. vlak iz Cormons-a, Nabrežine.
4.30 po p.	Mješ. vlak iz Gorice, Nabrežine.
6.35 "	Mješ. vlak, iz Beča, Pešte; Zagreba.
7.46 "	Mješ. vlak iz Mletaká, Udine, Cormons-a, Nabrežine; spona sa Portogruano-Cervinjan.
8.30 "	Brzovlak iz Rima, Milana, Mletaká, Udine Cormons, Nabrežina.
9.— "	Brzovlak iz Beča; spona sa Zagrebom i Riekom.
10.16 "	Mješ. vlak iz Cormons-a i brzovlak iz Mletaká i Udine preko Cervinjana.

**Kolodvor Sv. Andrija.**

**Odlazak iz Trsta.**

6.30 pr. p.	Za Herculje, Divaču, Ljubljano, Beč.
8.20 "	Za Herculje i Pulu (samo u četvrtak).
8.45 "	Za Herculje, Divaču, Rovinj, Pa'u.
9.50 "	Za Kopar, Buje, Poreč.
4.30 po p.	Za Herculje, Divaču, Rovinj, Pulu, Beč.
7.10 "	Za Kopar, Portorose do Bajah.
7.45 "	Brzovlak za Pulu, Divaču, Villach, Beč.

**Nedjeljni vlak.**

2.30 po p.	Za Herculje, Divaču.
------------	----------------------

**Dolazak u Trst.**

8.30 pr. p.	Iz Kopra, Portorose, Bajah.
9.35 "	Iz Pule, Revinja, Divače, Beča.
11.25 "	Iz Herculje, Divače, Ljubljane, Beča.
4.55 po p.	Iz Bajah, Portorose, Kopra.
7.— "	Iz Pule, Rovinja, Divače, Ljubljane.
9.55 "	Brzovlak iz Pule, Rovinja, Divače, Beča.

**Nedjeljni vlak.**

9.25 na večer Iz Divače, Herculje.

**PODLISTEK.**

**BANKROT.**  
*Zgodovinski roman.*

(144)

Nemški napisal Konrad Bolanden. — Za Slovence priredil Maticov Jože.

— Ah, — nune! To bo lepo!  
— Čast nunam, — pogumne so! Krasno, nune si pojo smrtnice!  
Deset voz se je pomikalo proti odru z vsemi nunami z Montmartra in njihovimi gojenkami. Na prvem vozu je sedela devetdesetletna opatica med dvema nunama. Belo oblečena in psalne pevajoč so se peljale skozi druhal, ki je žedela ob nenavadnem pogledu. Druhal je videla pač mnogokrat obsojence, ki so stopali brez strahu na oder, toda takega miru in veselja na obrazih še ni videla.  
Druhali je bilo to nekaj novega in čudnega. V zavesti, da sprejmo mučeniški venec nebeške slave, se je nunam, čistim nevestam Kristusovim, razjasnil obraz. Pele so tako svečano resno in pobožno zadnje psalme, kakor da bi bile v koru svoje cerkve.  
S pobešenimi očmi in k molitvi sklenjenimi rokami so se sedele in zajemalo moč in zaupanje iz psalmistovih besedi.  
Druhal je zijala, prisluškovala in strmela. Po-

V soboto dne 5. septembra  
je bila otvoritev  
**dalmatinske gostilne**  
z vrhom  
**AL BUON RITROVO**  
(Prijetno shajališče)

v ulici Stadion št 19.

Točila se bodo prava dalmatinska **omiška** vina:

Vino črno navadno	lit. po 32	nvč.
Opolo	" 36	"
Pivo najboljšje vrste	" 24	"

Dobi se vedno po domače pripravljena jedila. — Za obilen obisk se priporoča udani

lastnik.



**Okrepjujuče sredstvo**  
za slabice, slabokrdne i oporabljajuče se  
Sredstvo za pripravo teka, za jasanje traca i poljšanje krvi.  
Izvrstan ukus.  
Preko 1200 liečničkih priznanica  
J. Serravallo — Trst-Barcola



Prva kranjska z vodno silo in  
turbino

delujoča

**tovarna stolov**

tvrdke

**FR. ŠVIGELJ**

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko,

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imejteljem in predstojnikom zavodov in šol krečmarjem in kavarnarjem, ravnateljtvom uradov, gg. brivcem itd. itd. natančno in trpežno izvršene

stole, naslonjače, fôtelje, vrtno stole, gugalnike i.d.

po kar najbolj nizki ceni. Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji imitirano.

**Največja zalega stolov, naslonjačev in gugalnikov z traja.**

Na željo pošlje tvrdka najnovejše obširne cenke z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

Naročevalcem na debelo dovoli se znaten popust.

Restauracija „Alla Stazione“

J. Jaklitsch-a

Trst, Kolodvorski Trg (Piazza Stazione)  
Izvrstna kuhinja. — Dobra vina i pivo. — Umjerene cene

PRVA  
slovenska zaloga pohištva

iz odlikovanih in sve'ovnoznanih tovarn  
mizarske zadruge v

Gorici in Solkanu

prej

**ANTONA CERNIGOJ-A**

se nahaja

V TRSTU

Piazza vecchia (Rosario) št. 4

(na desni strani cerkve sv. Petra)

Konkurencija nemogoča ker je blago prve rok

**Ivan Semulič**

TRST

trg. Belvedere št. 10.

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici, kakor tudi po deželi, svojo

**bogato zalogo pohištva**

za mnogoštevilne naročbe. — V zalogi ima vsakovrstnega pohištva najfineje in druge vrste iz trdega in belega lesa. Cene so merne in postrežba poštna in potapljna.

Anton Švara, izdavatelj in odgovorni urednik.

Tiskarna Dolenc (Fran Polić — Trst)

**TISKARA DOLENC**

(Fran Polić)

TRST — ulica San Francesco št. 14 — TRST

Telefon št. 677

izvršuje vsakovrstne tiskarske naročbe, tiskovine in knjige za urade, občinske in župnijske uprave, trgovce, obitnike in posameznike in sicer: Račune, omote (couverts), listke za oddajo in sprejem blaga in pošiljatev, faktur, opominjalnic, dopisnic in nadpisov na pisma.

V zalogi ima hrvatsko-slovenskih tiskovin za račune crkvenih uprav, glavno knjigo dolžnikov in male knjizice za dolžnike v katere se vpisuje vplačevanje dolga. Potem tiskovine v latinskem jeziku za crkvene matice:

Liber Baptizatorum, Defunctorum, Copulatorum, Status Animarum, ter za izpise iz matice: Fides Matrimonii, Testimonium

Status liberi; Nota, Testimonium denuntiationum matrimonii itd.

Prevzame naročbe za vezanje knjig za urade in za posameznike.

Izvršuje vsakovrstne tiskovine

Izvršuje vsakovrstne tiskovine

